

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Pedagogická fakulta

Katedra biologie a environmentální výchovy

Posudek oponenta magisterské diplomové práce

Předložila studentka: Pavlína Kuželová

Název: „Ekosystémy ve výuce přírodopisu s důrazem na environmentální vzdělávání a výchovu“

Oponent: PhDr. Petr Novotný

Ve své diplomové práci studentka zpracovává otázky dotýkající se způsobu a míry zařazování témat s ekologickými a environmentálními aspekty ve výuce a příslušných dokumentech na druhém stupni základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

Práce obsahuje teoretickou část, část zabývající se provedeným dotazníkovým šetřením a část popisující a prezentující pracovní listy zaměřené na tematiku ekosystémů. Práce má včetně příloh 158 stran a obsahuje všechny náležitosti kladené na diplomovou práci. Z formálního pohledu je text až na několik drobných překlepů (strana 25: borovice černá, strana 31: lužní lesy...způsobují ekologickou katastrofu, strana 37: střední Evropa, strana 40: vlivy člověka na ekosystém – změny sluneční činnosti, strana 42: člověk a biosféra) úpravný a přiměřený. Autorka provedla během své práce mimo jiné rozbor dostupných učebnic k vymezenému tématu a provedla dotazníkové šetření.

Z obsahové hlediska se autorce nepodařilo uchránit některých nešťastných formulací. Celou prací se vine zaměňování přístupu k uspořádání učiva přírodopisu „uspořádání podle systému“ s termínem „systematické uspořádání“, což staví některé pasáže textu do nechtěného rozporu; věcně správné formulace se vyskytují pouze v úvodu kapitoly 2.3; zcela nerozumím oprávněnosti formulace „u žáků přechod z logického myšlení v nové myšlení ekologické a environmentální“ (strana 1).

V kapitole 2.3 je rozdíl mezi uspořádáním učiva ekologickým (ekosystémovým) a dle systému popisován a rozebírán nikoli na základě didaktických aspektů daného uspořádání, nýbrž na základě metod, které jsou zvykově přisuzovány zmíněným způsobům uspořádání učiva. Ve smyslu textu jsou tak vytvořeny dvojice frontální metoda+učivo podle systému a moderní metody+ekologické uspořádání. Následným rozбором metod jsou dokazovány kvality uspořádání, což ale není možné, neboť metody jsou k dispozici k oběma konceptům shodně a a pokud snad některý z konceptů poskytuje lepší dispozice pro některé z metod, je třeba to jasně formulovat a případnou závislost obsah – metoda pojmenovat.

Ze zajímavých a pečlivě zpracovaných dat poměrně rozsáhlé souboru respondentů jsou dovozeny pouze základní konstatování a autorka se v interpretaci výsledků mírně ztrácí v subjektivním posuzování příčin některých zjištění. Osobně bych ocenil předložení interpretace zjištění, že více než 75% učitelů Ekoškol ve shodě se školami ostatními nechce a nepoužívá učebnice řazené dle ekosystémů. Stejně pozoruhodný se mi jeví počet učitelů na Ekoškolách, kteří jasně negativně odpověděli na otázku po „vyšší přínosnosti řazení učiva po ekosystémech pro praktický život“. Tento počet jasných „ne“ je dvojnásobný oproti školám ostatním, jasné „ano“ odpověděla naopak pouze polovina oproti školám běžným. Přes mé nutné výhrady k formulaci „praktického života“ nese tak významný rozdíl informační hodnotu a jeho rozbor se mohl stát zajímavou součástí diplomové práce.

Zcela chybná je kapitola 3.9 – Závěr výzkumu. Absence rozboru k pracovním hypotézám číslo 5 a 6 nebo „Hypotéza by byla potvrzena v případě odpovědi u žáků“ je snad jen přehlédnutím oproti sdělení že: „Částečně se potvrdila hypotéza tři... Můžeme však zcela vyvrátit hypotézu číslo tři.“, a to na dvou následujících řádcích příslušné kapitoly.

Jako poslední drobnou poznámku uvádím, že by bylo velmi vhodné pokusit se vypracovat

autorská řešení pro všechny vytvořené pracovní listy do přílohy číslo šest. Je zřejmé, že řada otázek, zejména otevřených, by zůstala bez uvedení správné odpovědi; zároveň by si však autorka uvědomila obtížnost případného hodnocení žáků za práci na pracovních listech.

Diplomová práce **splňuje** základní požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě s přihlédnutím k uvedeným připomínkám hodnocenou velmi dobře.

V Praze dne 29. dubna 2009